

Ondermijningsbeeld

Een sterke informatiepositie is één van de randvoorwaarden bij de aanpak van ondermijning. Om de informatiepositie op peil te houden wordt er elke drie jaar een ondermijningsbeeld opgeleverd. Het laatste ondermijningsbeeld is in 2018 opgesteld door het RIEC en is daarmee sterk verouderd. Om voor de komende periode een beeld te hebben van de stand van zaken en de risico's in de gemeente is dit beknopte ondermijningsbeeld opgesteld. In 2026 zal dit beeld worden herzien en verrijkt. Enerzijds omdat op basis van dat ondermijningsbeeld twee thema's worden gekozen waarop gefocust zal worden in 2027. Anderzijds kan hiermee ook inzichtelijk worden gemaakt hoeveel de risico's over tijd veranderen.

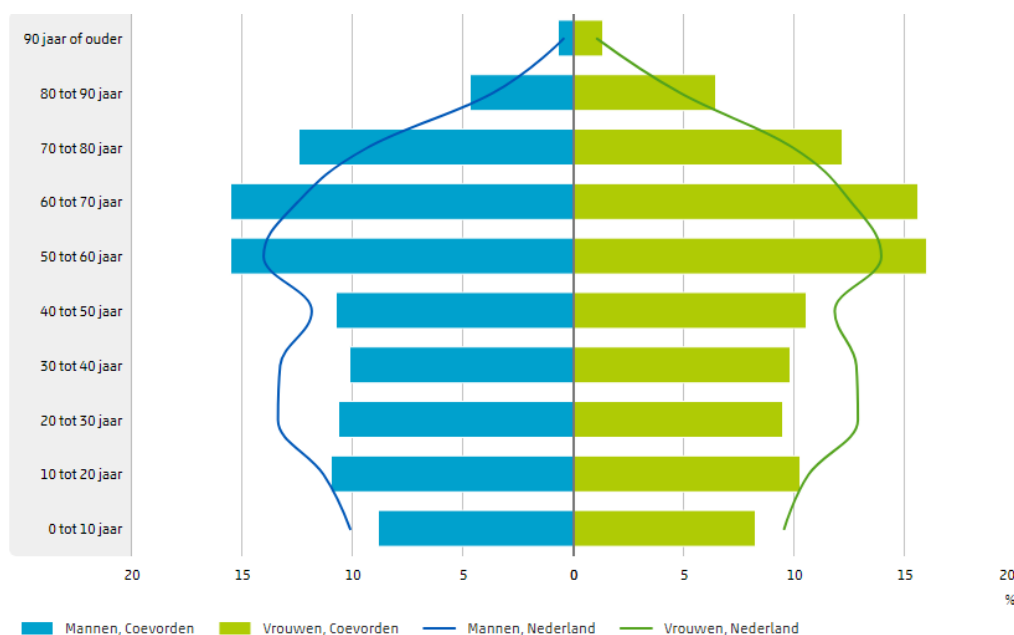
In dit ondermijningsbeeld komen achtereenvolgend de volgende onderwerpen aan bod:

- Demografie
- Gelegenheden en risico's
- Meld Misdaad Anoniem
- Overige cijfers
- Conclusie

Demografie

Om een beeld te vormen van de gemeente en haar inwoners wordt kort aandacht besteed aan de demografische kenmerken. De data die hiervoor is gebruikt is afkomstig van het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna: CBS).

De gemeente Coevorden telt ruim 35.000 inwoners. De man-vrouw verhouding is nagenoeg gelijk. Figuur 1 laat de bevolkingspiramide van de gemeente Coevorden in 2024 zien. Hier valt te zien dat het aandeel van de bevolkingsgroep boven de 50 jaar relatief groter is dan bij het landelijk gemiddelde. Dit kan een aanleiding zijn om extra aandacht te besteden aan online criminaliteit. Hoewel bekend is dat het slachtofferschap voor deze vorm van criminaliteit het grootst is onder de leeftijdsgroep 15 – 25 jaar, kan dit verklaard worden doordat zij relatief veel tijd online doorbrengen. Het is belangrijk om aandacht te hebben en te houden voor de oudere leeftijdsgroep met betrekking tot online criminaliteit en stappen die zij kunnen nemen om hier weerbaar tegen te zijn.

Figuur 1: bevolkingspiramide 2024 Coevorden (bron: CBS)

Ook is het belangrijk om oog te hebben voor de kwetsbaardere inwoners in de gemeente. In tabel 1 wordt weergegeven hoe de verhoudingen zijn voor *werkloosheid*, de *bijstandsdichtheid*¹ en het *percentage huishoudens met problematische schulden*. Dit ligt in de gemeente Coevorden allemaal lager dan het landelijk gemiddelde. Toch is het belangrijk om dit goed te blijven monitoren, eventueel kan het nog helpend zijn om de verspreiding van deze groepen over de verschillende wijken in de gemeente.

	Coevorden	Landelijk gemiddelde
Werkloosheid	3%	3,6%
Bijstandsdichtheid	30 per 1000 inwoners	34 per 1000 inwoners
Huishoudens met problematische schulden	7,3%	8,8%

Tabel 1: Werkloosheid, bijstandsdichtheid en huishoudens met problematische schulden (bron: CBS, 2023)

Gelegenheden en risico's

Gemeenten hebben verschillende eigenschappen die het risico op ondermijning kunnen vergroten. Het kan dan gaan om geografische eigenschappen, maar ook over bijvoorbeeld over de economie. Om de risico's in kaart te brengen worden er regelmatig onderzoeken gedaan naar indicatoren die hierop kunnen duiden. Dat er indicatoren aanwezig zijn in een gebied hoeft echter niets te zeggen over of er daadwerkelijk ondermijning plaatsvindt.

In dit hoofdstuk worden enkele aanwezige kenmerken van de gemeente Coevorden besproken. Hiervoor is veelvuldig gebruik gemaakt van het dashboard 'Zicht op Ondermijning'². Het dashboard komt voort uit een samenwerkingsverband tussen verschillende lokale en landelijke overheden, geïnitieerd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koningsrelaties (hierna: BZK). Zicht op Ondermijning combineert CBS-data met data uit andere landelijke bronnen en indicatoren die naar voren komen in wetenschappelijke onderzoeken. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de meest recente, volledige data.

Geografie

De gemeente Coevorden ligt in de regio Zuidoost-Drenthe en heeft een oppervlakte van ruim 300 km². De gemeente bestaat uit de stad Coevorden en 28 verschillende kernen. Het wordt gekenmerkt door veel buitengebied en er zijn verschillende kanalen. In de gemeente zijn twee havens en tevens twee treinstations (Coevorden en Dalen). Daarnaast loopt de N34 door Coevorden, waar onder andere gebruik van wordt gemaakt door vrachtverkeer. De zuidkant van de gemeente grenst aan Duisland. De grens met Duitsland kan aantrekkelijk zijn voor criminelen, onder andere omdat bevoegdheden en internationale informatie-uitwisseling beperkt zijn en meer inspanning vragen. Criminelen kunnen hierdoor sneller verdwijnen in de anonimiteit.

Buitengebied

Dat er veel buitengebied is in de gemeente kan een gelegenheid bieden voor ondermijning. Hoewel het ons-kent-ons gehalte in deze gebieden hoog is, is er door de grootte van het gebied sprake van een gebrek aan toezicht. Minder dan in woonwijk kan er bij de burens mee worden gekeken en ook de politie en/of buitengewoon opsporingsambtenaren (hierna: boa's) kunnen door de grootte in mindere mate toezicht houden in het gehele gebied. De schijnbare anonimiteit die speelt in het buitengebied kan een gelegenheid bieden tot ondermijnende criminaliteit. Daarnaast zijn er over het hele land zaken bekend waarbij agrariërs worden benaderd door criminelen voor het huren van loodsen of schuren. In sommige gevallen gaat hier intimidatie of bedreiging mee gepaard.

Vakantieparken

Vakantieparken kunnen ook een risico vormen voor ondermijnende criminaliteit. Wanneer vakantieparken niet meer voldoen aan de wensen van de vakantiegasten, is het mogelijk dat ze kwetsbare groepen aantrekken. Dit zijn bijvoorbeeld groepen die elders geen woonruimte kunnen vinden. Op deze manier kunnen vakantieparken verloederen of misbruikt worden voor criminele activiteiten. Om te zorgen dat de vakantieparken in de gemeente vitaal blijven, is het programma vitale vakantieparken gestart. Hierbij worden plannen gemaakt over bijvoorbeeld permanente bewoning met als doel om de leefbaarheid, economische status en werkgelegenheid van de parken en hun omgeving te verbeteren. Bij

¹ Aantal personen met een uitkering in het kader van de Participatiewet, uitgedrukt per duizend inwoners.

² Bron: [Zicht op Ondermijning](#)

het ontwikkelen van plannen hierover is het belangrijk om de risico's op ondermijning mee te wegen.

Bedrijventerreinen

Net als bij het buitengebied kunnen bedrijventerreinen door hun schijnbare anonimiteit gelegenheid bieden tot ondermijning. 's Avonds en 's nachts zijn bedrijventerreinen vaak verlaten en er rijden vaak busjes af en aan. Ook valt het niet op als er camera's rondom het pand hangen of als er sprake is van een hoog energieverbruik. In totaal heeft de gemeente Coevorden elf bedrijventerreinen³. Het is belangrijk om een goed beeld te hebben van wat er speelt op deze bedrijventerreinen, onder andere door regelmatige aanwezigheid van boa's en politie.

Sectoren

Naast risicogebieden zijn er verschillende sectoren waarvan bekend is dat zij vaker worden misbruikt door criminelen, bijvoorbeeld voor het witwassen van geld. Op de website van Zicht op Ondermijning is een overzicht gemaakt van de aanwezigheid van deze sectoren in de gemeente, per 10.000 inwoners. Om dit in perspectief te plaatsen, zijn de cijfers van Coevorden in tabel 2 geplaatst naast die van Drenthe en Nederland.

Onderwerp	Coevorden	Drenthe	Nederland
Groot- en detailhandel auto's	4,8	4,4	3,4
Haarstudio's	22,1	18,7	17,9
Handel en reparatie auto's	30,3	28,3	20,9
Handel en verhuur onroerend goed	14,4	19,6	27,6
Schoonheidsverzorging	28	25	23,6
Telefoonwinkels	3,1	3,7	3,9
Cafés	7,4	5,2	6,3
Fitnesscentra/ sportscholen	4,8	3,7	3,4
Restaurants	9,9	9,3	10,6
Financiële Holdings	108,8	114,9	150,8
Hotels	7,1	4	2,8

Tabel 2: Aantal sectoren vestigingen per 10.000 inwoners in Q1 2021 (bron: Zicht op Ondermijning)

In de tabel valt op dat de volgende sectoren relatief veel aanwezig zijn in de gemeente Coevorden:

- Groot- en detailhandel auto's;
- Haarstudio's;
- Handel en reparatie auto's;
- Schoonheidsverzorging;
- Cafés;
- Fitnesscentra/sportscholen;
- Hotels.

Hoewel dit niets hoeft te betekenen kan het interessant zijn om te focussen op bepaalde sectoren, bijvoorbeeld bij de uitvoering van integrale controles.

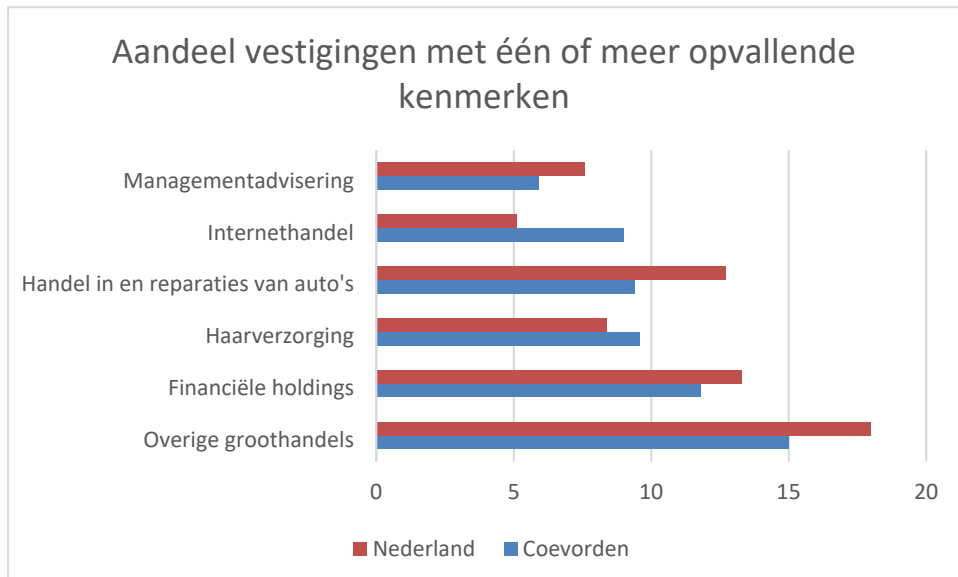
Bedrijfskenmerken

Er zijn bepaalde bedrijfskenmerken die een risico-indicator kunnen zijn van crimineel gedrag. Dit worden ook wel *opvallende kenmerken* genoemd. Zicht op Ondermijning heeft in de publiek-private samenwerking met Graydon deze kenmerken inzichtelijk gemaakt. Hierbij is informatie over bedrijven gecombineerd met CBS-data. Een lijst van de opvallende kenmerken die hieruit voortkomen is toegevoegd als bijlage 1.

In de periode 2015 – 2020 had 10,2% (180 vestigingen) van de vestigingen in Coevorden één of meer opvallende kenmerken. Dit is minder dan het landelijke gemiddelde, wat ligt op 11%. In figuur 2 wordt het aandeel van de vestigingen met één of meer opvallende kenmerken weergegeven. Dit is gesplitst in een top 6 van sectoren waarvan het aandeel het grootst is in Coevorden. Dit is afgezet tegen het landelijke gemiddelde per sector. Te zien is dat het grootste aandeel afkomstig is van de *overige groothandels*. Een verklaring hiervoor kan zijn dat dit een verzamelgroep is waar veel verschillende SBI-codes onder vallen. Daarnaast is het in lijn met het aandeel dat wordt weergegeven voor het landelijk gemiddelde. Ook blijkt uit figuur 2 dat de sectoren *internethandel* en *haarverzorging* een

³ Bron: [Locatiemonitor Bedrijventerreinen Coevorden – Overzicht beschikbare bedrijventerreinen](#)

relatief groter aandeel hebben in Coevorden dan in het landelijk gemiddelde. Verder ligt het aandeel hoog voor de sectoren *handel in en reparatie van auto's* en *financiële holdings*. De handel en reparatie in auto's en haarverzorging zijn beide ook sectoren die meer dan gemiddeld voor komen in Coevorden ten opzichte van de rest van Nederland. Dit zou aanleiding kunnen zijn om hier extra aandacht aan te besteden.

Figuur 2: Aandeel vestigingen (%) met één of meer opvallende kenmerken periode 2015 – 2020 (bron: Zicht op Ondernijning)

Het grootste aandeel opvallende kenmerken komt uit de categorieën *Bestuur*, *Financieel* en *Jaarrekening*. In tabel 3 is de verdeling van het aandeel van de categorieën voor zowel Coevorden als voor Nederland weergegeven. Het grootste aandeel ligt bij beide in de categorie *bestuur*. Opvallend is dat het aandeel in de categorie *financieel* relatief een stuk hoger ligt in Coevorden. Nader onderzoek laat zien dat dit komt uit het kenmerk *leiding betrokken bij (vele) (lopende) faillissementen*. Het kan interessant zijn om hier meer inzicht in te vergaren in te vergaren.

	Aandeel Coevorden (%)	Aandeel Nederland (%)
Categorie Bestuur	7,1	8,0
Categorie Financieel	0,9	0,4
Categorie Jaarrekening	2,9	3,8

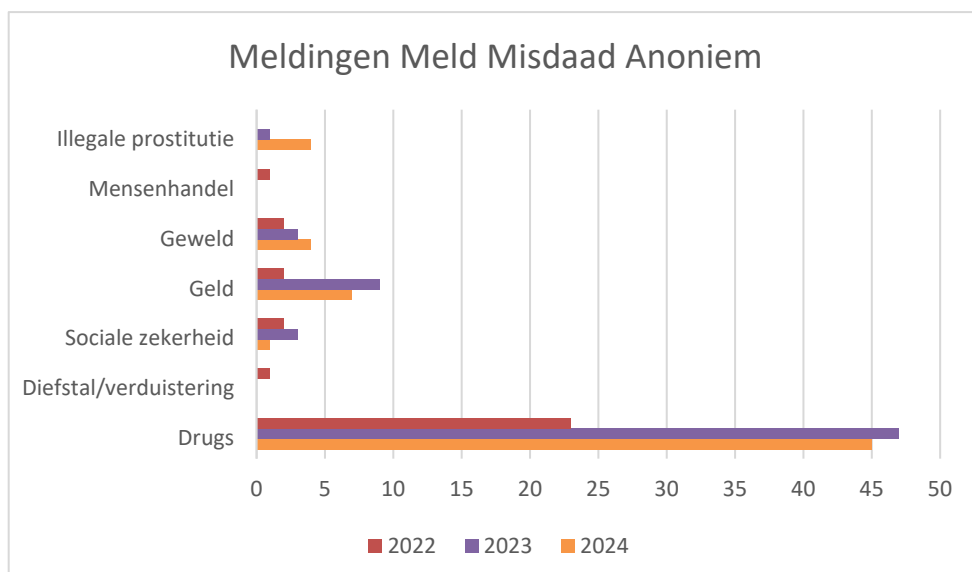
Tabel 3: verdeling aandeel van de categorieën van opvallende kenmerken in de periode 2015 – 2020 (bron: Zicht op Ondernijning)

Meld Misdaad Anoniem

De gemeente Coevorden is sinds 2022 aangesloten bij Meld Misdaad Anoniem (hierna: M.) Bij M. kunnen inwoners hun signalen van (georganiseerde) criminaliteit melden, terwijl hun anonimiteit wordt gewaarborgd. In figuur 3 wordt een overzicht gegeven van de meldingen die zijn gedaan via M. en de aard van de meldingen. In 2022 zijn er in totaal 31 meldingen gedaan. In 2023 is dit aantal flink gestegen naar 63 meldingen. Het aantal voor 2024 ligt ongeveer gelijk met 61 meldingen⁴. Hier moet worden opgemerkt dat het gaat over meldingen. Dit hoeft niet per definitie leiden tot het daadwerkelijk aantreffen van criminele activiteiten. Veruit de meeste meldingen die worden gedaan gaan over **drugs** (hennepkwekerijen, handel vanuit panden, straathandel). Daarna zijn de meeste meldingen gedaan over:

- geld (onverklaarbaar vermogen en vuurwerk);
- geweld (huiselijk geweld en dierenmishandeling/verwaarlozing);
- sociale zekerheid (fraude, bijvoorbeeld bijstandsfraude of fraude met toeslagen).

⁴ Op het moment van schrijven. De maand december is niet meegenomen in dit overzicht.

Figuur 3: Meldingen Meld Misdaad Anoniem (bron: eigen registratie)

Overige cijfers

Onderstaand worden enkele cijfers met betrekking tot ondermijning toegelicht. Een gedeelte van deze cijfers is afkomstig van Zicht op Ondermijning. Andere cijfers komen uit eigen registratie.

Verdachten

In 2022 was 0.3% van alle inwoners in Coevorden verdachte van een ondermijnend delict. Dit bevat drugsdelicten, financiële delicten, afpersing en afdreiging, geweldsmisdrijven en (vuur)wapen misdrijven. Dit is iets minder dan het Nederlands gemiddelde (0.4%), maar in lijn met het Drents gemiddelde. Opvallend is dat het aandeel vrouwen die verdachte is van een ondermijnend delict relatief hoger is dan in het gemiddelde van Nederland. Zoals tabel 3 laat zien lijkt dit voornamelijk voort te komen uit de financiële delicten. Onder financiële delicten vallen: bedrog, valsheidsmisdrijven, heling, afpersing, afdreiging en vermogensmisdrijven.

	Coevorden	Drenthe	Nederland
Aandeel vrouwen ondermijnend delict	20,8%	17,4%	14,4%
Aandeel vrouwen financieel delict	28,6%	20,3%	18%

Tabel 3: aandeel vrouwen ondermijnend delict naar regio (bron: Zicht op Ondermijning)

Jonge aanwas

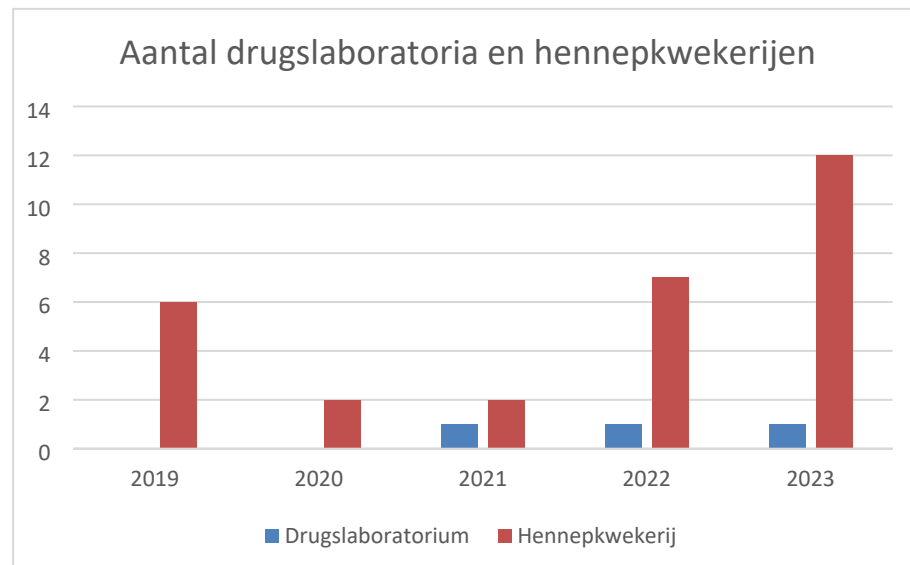
Voor jeugdcriminaliteit en jonge aanwas⁵ is een dashboard ingericht op de website van Zicht op Ondermijning. Hierbij is aan de hand van een model inzichtelijk gemaakt wat het aandeel risicojongen in de gemeente is. Het model brengt in beeld hoe groot het aandeel jonge aanwas is op de rest van de jongeren. De indicatoren die zijn gebruikt in het model zijn afkomstig van verschillende wetenschappelijke onderzoeken en kunnen worden gevonden in de bijlage 2. Het aandeel in Coevorden is 4,3% en is daarmee lager dan het gemiddelde in Nederland en in Drenthe, wat ligt op 5%. De meest voorkomende kenmerken in Coevorden zijn:

- Geen inkomen;
- Voortijdig schoolverlater;
- Eerdere verdenking;
- Schuld in de afgelopen 3 jaar;
- Eerdere verdenking vermogensmisdrijf.

⁵ Jonge aanwas betreft de kinderen en jongeren t/m 23 jaar, waarbij signalen en/of risicofactoren aanwezig zijn waardoor de kansen om af te glijden in de (drugs)criminaliteit verhoogd aanwezig zijn.

Drugslaboratoria en hennepkwekerijen

Door de jaren heen zijn verschillende drugslaboratoria en hennepkwekerijen opgerold in de gemeente. In figuur 4 wordt weergegeven om hoeveel dat gaat in de periode 2019 – 2023. Te zien is dat het aandeel van hennepkwekerijen veel hoger is dan dat van drugslaboratoria. Ook valt te zien dat het aandeel hennepkwekerijen aanzienlijk is gestegen van twee in 2021 naar twaalf in 2023. Een mogelijke verklaring hiervoor kan zijn dat de gemeente in 2022 is aangesloten bij M. Er zijn toen 23 meldingen met betrekking tot drugs binnengekomen. Deze versterkte informatiepositie kan invloed hebben gehad op het aantal aangetroffen hennepkwekerijen en drugslaboratoria in de gemeente.

Figuur 4: aantal drugslaboratoriums en hennepkwekerijen (bron: eigen registratie)

Conclusie

Het doel van dit ondermijningsbeeld was om inzichtelijk maken welke kenmerken van de gemeente een risico kunnen vormen voor ondermijning. Geografisch gezien kunnen zowel de ligging tegen de Duitse grens als de uitgestrektheid van het gebied aantrekkelijk zijn voor criminelen. Hetzelfde geldt voor bedrijventerreinen en vakantieparken. Met betrekking tot de economische sectoren kan het interessant zijn om de aandacht te leggen op *de handel en reparatie in auto's* en naar de *haarverzorging*. Deze sectoren komen relatief vaak voor in de gemeente en er zijn verschillende vestigingen in deze sectoren die relatief veel opvallende kenmerken bevatten. Daarnaast is het belangrijk om doorlopend te investeren in het verhogen van de meldingsbereidheid. Er komen regelmatig meldingen binnen bij de gemeente via M. De meeste van deze meldingen gaan over drugs. Het kan interessant zijn om inzicht te vergaren in hoeveel meldingen leiden tot het daadwerkelijk aantreffen van criminele activiteiten. Verder is het belangrijk om de relatief oudere leeftijdsgroep van de gemeente in het oog te houden, bijvoorbeeld met het oog op online criminaliteit.

Bijlage 1

Indicatorenlijst opvallende bedrijfskenmerken

Categorie Algemeen

- Het bedrijf kan niet getraceerd of bereikt worden, er is geen inzicht in de huidige situatie.

Categorie Bestuur

- Kort na de oprichting van de BV heeft een wijziging in de aandeelhouders plaatsgevonden.
- Kort na de oprichting van de onderneming heeft een wijziging in de bedrijfsleiding plaatsgevonden.
- Kort na de wijziging van de rechtsvorm heeft tevens een wijziging in de bedrijfsleiding plaatsgevonden.
- Er is geen actieve bedrijfsleiding.
- De dagelijkse leiding van het bedrijf is niet in handen van de geregistreerde bestuurder maar komt wel voor in het Nederlands Faillissementenregister.
- De bedrijfsleiding kan niet getraceerd worden.
- Recentelijk was er een periode zonder actieve bedrijfsleiding.
- Recentelijk is een wijziging van de hoogste bestuurder opgetreden.

Categorie Financieel

- Leiding betrokken bij (vele)(lopende) faillissementen.
- De hoofdelijk aansprakelijke bestuurder heeft een WSNP registratie.

Categorie Jaarrekening

- Het bedrijf heeft meerdere jaarrekeningen tegelijk ingeleverd.
- In de meest recente jaarrekening komen de eindtotalen van de credit- en debit-zijden van de balans niet overeen.
- De meest recente jaarrekening is door de accountant afgekeurd.
- De jaarrekening van het jaar van de meest recente jaarrekening is gelijk aan het voorgaande jaar.
- Bij de financiële ratio's zijn sterke afwijkingen ten opzichte van het voorgaande jaar waargenomen.
- Bij de financiële ratio's van dit bedrijf zijn extreme waarden aangetroffen.

Categorie officiële bedrijfsgegevens

- De activiteiten van de onderneming zijn naar het buitenland verplaatst.
- De onderneming heeft een Nederlandse rechtsvorm maar een buitenlands adres.

Categorie Sanctielijsten

- Negatieve registratie toezichthouder.

Bijlage 2

Variabelen risicojongeren

Persoonlijk

- Leeftijd
- Geslacht

Inkomen

- Sociaal economische categorie
- Wanbetaler van zorgverzekering
- Huishoudinkomen voor 4 jaar ten opzichte van beleidsmatig minimum
- Problematische schulden van persoon (in afgelopen 3 jaar)

Criminaliteit

- Leeftijd eerste verdenking
- Eerdere verdenking vermogensmisdrijf
- Eerdere verdenking openbare orde
- Eerdere verdenking geweld en seksuele misdrijf
- Eerdere verdenking Wetboek van Strafrecht overig
- Eerdere verdenking verkeersmisdrijf
- Eerdere verdenking drugsmisdrijf
- Eerdere verdenking wapenmisdrijf
- Eerdere verdenking – overige wetten
- Halt delict geweldsmisdrijven
- Halt delict vernieling en openbare orde
- Halt delict vermogensmisdrijven
- Halt delict onbekend
- Halt delict overige misdrijven
- Halt delict baldadigheid
- Halt delict overtreding leerplichtwet
- Halt delict vuurwerkovertrading
- Halt delict overige overtredingen
- Gedetineerd

Jeugdzorg

- Jeugdhulp
- Jeugdbescherming
- Jeugdreclassering

Opleiding

- Hoogst gevolgde opleiding
- Onderwijs moeilijk opvoedbaar
- Startkwalificatie
- Voortijdig schoolverlater
- Speciaal onderwijs

Life events

- Ontslag
- Slachtofferhulp
- Van werk naar WW
- Van werk naar bijstand